

STATUT

„Polskiego Związku ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą na Śląsku”.

Zatwierdzony reskryptem c. k. Rządu krajowego
w Opawie z dnia 30. maja 1917,

L. X. - 2926.

Nakładem „Polskiego Związku ochrony dzieci i opieki
nad młodzieżą na Śląsku.” — Cieszyn 1917.

C.0352081

Biblioteka
Tadeusza Regera

nr do biblioty

E-1

362.77.836

STATUT

„Polskiego Związku ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą na Śląsku”.

Zatwierdzony reskryptem c. k. Rządu krajowego
w Gpawie z dnia 30. maja 1917,
L. X.-2926.

Nakładem „Polskiego Związku ochrony dzieci i opieki
nad młodzieżą na Śląsku.” — Cieszyn 1917.

I. Nazwa, siedziba i język urzędowy.

§ 1.

Związek ma nazwę: „Polski Związek ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą na Śląsku”.

Siedzibą jego jest Cieszyn.

Językiem Związku, jego filii i organów jest język polski.

II. Cel i środki.

§ 2.

Celem Związku jest:

- a) organizować i skupiać jednostki i korporacje polskie do celowego współdziałania na polu ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą polską na Śląsku;
- b) odwracać i zwalczać niebezpieczeństwa, na które są wystawione dzieci i młodzież, szczególnie z powodu: braku rodziców; wródzonych lub nabytych niedomagań cielesnych i duchowych; ubóstwa; zaniedbań w pielęgnowaniu, utrzymaniu i prowadzeniu; nadużyć władzy rodzicielskiej i opiekuńczej;
- c) zajmować się wszelkimi zagadnieniami, należącymi do zakresu ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą, i rozpowszechniać znajomość tych spraw wśród społeczeństwa polskiego;

- d) przyczyniać się do reformy publicznej opieki nad dziatwą i młodzieżą w kraju i państwie.

§ 3.

Do osiągnięcia powyższych celów służyć będą następujące środki:

- a) filie Związku, zajmujące się praktycznie poszczególnymi działaniami ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą, a mianowicie: „Katolicka Rodzina Sieroca“, „Ewangelicka Rodzina Sieroca“ i „Polska Rodzina Opiekuńcza“; staranie, by istniejące już instytucje opieki nad dziatwą i młodzieżą polską w kraju do jednej z powyższych filii Związku wstąpiły w charakterze członków albo też z nią współdziałały według zawartej umowy;
- b) utworzenie i prowadzenie centralnego biura ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą polską w siedzibie Związku; utrzymywanie ewidencji tak dziatwy i młodzieży polskiej, potrzebującej ochrony lub opieki, jakoteż zakładów w tym kierunku czynnych; bezpłatne udzielanie interesowanym informacji, porady i ochrony prawnej; współdziałanie z władzami i urzędami, ustanowionymi do spraw sierocych i opiekuńczych w gminach, okręgach sądowych, kraju i państwie; samoistne sprawowanie ochrony i opieki wszędzie, gdzie dotych-

- czasowa jest niewystarczająca; moralne i materyalne wspieranie filii Związku i instytucji z niemi współdziałających; tworzenie i prowadzenie w miarę funduszków własnych zakładów opiekuńczo - wychowawczych;
- c) badanie przyczyn i skutków wszelkich niedomagań w wychowaniu młodzieży polskiej w kraju; badanie sposobów i środków ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą gdzieindziej; założenie i prowadzenie odpowiedniej biblioteki naukowej; urządzenie odczytów, wykładów, zgromadzeń i wieców publicznych w sprawach, statutem Związku objętych; wspieranie wydawnictw popularnych, względnie wydawanie odezw, broszur, książek i czasopism dla młodzieży i dla ludu; urządzenie kursów naukowych i t. p.
- d) znoszenie się z podobnemi Towarzystwami w kraju, państwie i zagranicą; wnoszenie podań i memoriałów do władz krajowych i państwowych, jakoteż do ciał reprezentacyjnych w sprawach, wchodzących w zakres Związku.

III. Dochody i majątek.

§ 4.

Związek pokrywa swoje potrzeby:

- a) z wkładek członków;
b) z darowizn, zapisów i składek;
c) z dań i subwencji korporacji publicznych;

- d) z przedsiębiorstw Związku;
- e) z dochodów od majątku Związku.

§ 5.

Z dochodów Związku należy utworzyć i prowadzić osobno: kapitał obrotowy i kapitał żelazny.

Do kapitału obrotowego wpływają dochody, wyszczególnione w § 4, z wyjątkiem wkładów członków założycieli i tych subwencji, darów, zapisów i t. p., które uzyskane zostały bądź dla filii, bądź też na pewne, z góry określone cele Związku. Z kapitału obrotowego pokrywa Zarząd Główny bieżące wydatki Związku i udziela subwencji na potrzeby filii. Subwencje Związku i subwencje publiczne na filie bez określenia ich podziału rozdziela Zarząd Główny pomiędzy filie na podstawie faktycznego ich zapotrzebowania na najpilniejsze sprawy opieki, ze szczególnem uwzględnieniem opieki nad sierotami. Z reszty kapitału obrotowego ustanawia Zgromadzenie Walne Związku każdego roku kwotę, mającą być przelaną do kapitału żelaznego.

Do kapitału żelaznego, którego cel oznacza Zarząd Główny, wpływają nadto wkładki członków założycieli, oraz te dary, zapisy itp., które ofiarodawcy na ten cel z góry przeznaczyli. Odsetki od kapitału żelaznego wpływają do kapitału obrotowego.

Tworzenie funduszków na specjalne cele Związku uchwała Zgromadzenie Walne na wniosek Zarządu Głównego.

IV. Członkowie.

§ 6.

Członkowie Związku bez względu na płeć dzielą się na: a) założycieli, b) wspierających, c) czynnych, d) honorowych.

Członkami założycielami są: osoby fizyczne lub prawne, które wpłacą przynajmniej 500 K na cele Związku lub które utworzą wewnątrz niego funducję wartości przynajmniej 500 K, a służącą jego celom: następnie wnioskodawcy Związku i powołani przez nich członkowie pierwszego Zarządu Głównego.

Członkami wspierającymi są osoby lub korporacje, które obowiązują się do płacenia wkładki rocznej w kwocie 50 K przynajmniej przez lat 10.

Członkami czynnymi są członkowie założyciele, wspierający i zwyczajni filii Związku. Wysokość wkładki rocznej za nich oznaczają ryczałtowo w każdym roku Zgromadzenia Walne filii na wniosek Zarządu Głównego Związku aż do maksymalnej wysokości 300 K, zawsze za poprzedni rok administracyjny.

Członków honorowych mianuje Zgromadzenie Walne na wniosek Zarządu Głównego większością dwóch trzecich obecnych i uprawnionych do głosowania za zasługi około Związku albo za działalność na polu ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą polską wogóle.

Osoby lub korporacje, które poza

wkładkami członków złożą na cele Związku jakikolwiekbaż datek, należą do jego dobroczyńców.

§ 7.

Członków założycieli i wspierających przyjmuje Zarząd Główny na podstawie zgłoszenia na piśmie. Zarząd Główny może odmówić przyjęcia bez podania powodu.

Członków czynnych przyjmuje Zarząd Główny na podstawie wykazów członków filii, przedłożonych mu przez Wydziały filialne w czerwcu i grudniu.

Oprócz listy członków prowadzi Zarząd Główny osobny wykaz dobroczyńców Związku.

V. Obowiązki i prawa członków.

§ 8.

Wszyscy członkowie mają obowiązek popierania celów Związku.

Wkładki roczne obowiązani są członkowie uiszczać w pierwszych miesiącach każdego roku administracyjnego, najpóźniej do końca czerwca za rok bieżący. Wkładki roczne za członków czynnych uiszczają Wydziały filii w dwóch ratach: pierwszą najpóźniej do końca czerwca, drugą najpóźniej do końca grudnia, obie zawsze za poprzedni rok administracyjny. Także innym członkom, deklarującym wyższe wkładki roczne, może Zarząd Główny zezwolić na spłatę wkładki w dwóch do czterech ratach.

Wszyscy członkowie winni stosować się do postanowień statutu, regulaminów i instrukcyi Związku, jakoteż do zarządzeń jego organów.

§ 9.

Prawa statutowe nabywają członkowie dopiero wtedy, gdy z wpłatą przypadającej na nich wkładki nie zalegają.

Osoby fizyczne wykonywają swe prawa zawsze osobiście, osoby prawne za pośrednictwem osoby fizycznej, pisemnie do tego upoważnionej, która musi być nadto członkiem Związku. Członkowie czynni wykonywają swe prawa przez delegatów, wybieranych na Zgromadzeniach Walnych filii; na 50 członków czynnych przypada jeden delegat i jeden zastępca.

Wszyscy członkowie mają prawo uczestniczenia w zebraniach Związku, zabierania na nich głosu i stawiania wniosków. Prawo głosowania i wyboru na Zgromadzeniach Walnych mają członkowie założyciele, wspierający, honorowi i delegaci członków czynnych.

§ 10.

Członek założyciel i wspierający może każdego czasu wystąpić ze Związku, ale jest obowiązany zawiadomić o tem na piśmie Zarząd Główny. Zobowiązania jednak występującego wobec Związku ustają dopiero z końcem tego roku administracyjnego, w którym wystąpienie zostało zgłoszone. Członkowie czynni występują ze Związ-

ku, gdy ich wystąpienie z filii zostało przez Wydział zgłoszone do Zarządu Głównego.

Jeżeli członek zalega z wkładką za cały rok i nie zapłaci zaległości do końca czerwca następnego roku administracyjnego pomimo upomnienia na piśmie, zostaje z listy członków uchwałą Zarządu Głównego wykreślony. Wykreślenie następuje także wtedy, gdy miejsce pobytu członka stanie się niewiadomem.

Żaden członek nie może żądać zwrotu wkładek, wpłaconych podczas należenia do Związku.

§ 11.

Zarząd Główny może wykluczyć członka ze Związku, jeżeli ten działa na szkodę Związku, lub popełni czyn, czci obywatelskiej uwłaczający. Wykluczonemu przysługuje prawo odwołania się w przeciągu dwóch miesięcy do Zgromadzenia Walnego. Członkowie czynni, którzy wystąpili z filii lub zostali z niej wykreśleni albo wykluczeni, zostają wykreśleni także z listy członków czynnych Związku bez prawa odwołania się do Zgromadzenia Walnego.

VI. Filie Związku.

§ 12.

Ochronę dzieci i opiekę nad młodzieżą sprawują praktycznie w poszczególnych działach trzy filie Związku, a mianowicie:

- 1) „Katolicka Rodzina Sieroca”: opiekuje się polskimi sierotami religii katolickiej

tudzież polską dziatwą i młodzieżą katolicką, opuszczoną przez rodziców lub ich zastępców, wyjętą z pod władzy rodzicielskiej na mocy wyroku sądowego albo zagrożoną pod względem moralnym;

- 2) „Ewangelicka Rodzina Sieroca“: opiekuje się polskimi sierotami religii ewangelickiej, tudzież polską dziatwą i młodzieżą ewangelicką, opuszczoną przez rodziców lub ich zastępców, wyjętą z pod władzy rodzicielskiej na mocy wyroku sądowego albo zagrożoną pod względem moralnym;
- 3) „Polska Rodzina Opiekuńcza“: opiekuje się polską dziatwą i młodzieżą, upośledzoną pod względem fizycznym lub duchowym; zaniedbywaną lub wyzyskiwaną przez rodziców, ich zastępców lub pracodawców; oraz taką, która z powodu ubóstwa rodziców nie posiada odpowiednich środków utrzymania i wychowania.

§ 13.

Każda filia Związku jest odrębnem stowarzyszeniem i posiada samoistny zakres działania, własny majątek, swoich członków i osobną organizację, co określają statuty filii w ramach statutu Związku.

§ 14.

Statuty filii, oraz wszystkie zamierzone ich zmiany, wymagają zatwierdzenia ze

strony Zarządu Głównego Związku przed ich uchwaleniem na Zgromadzeniach Walnych filii; przeciwko odmownej decyzji Zarządu Głównego służy Wydziałom filialnym prawo odwołania się do najbliższego Zgromadzenia Walnego Związku.

Zarząd Główny Związku może rewidować także wszystkie regulaminy i instrukcje filii i żądać od wydziałów filialnych zniesienia takich zarządzeń, które sprzeciwiają się statutom filii lub Związku.

§ 15.

Statuty filii zawierać będą następujące postanowienia:

- 1) Zmiana polskiego języka urzędowego równa się rozwiązaniu filii.
- 2) Celem filii jest oprócz praktycznej opieki nad młodzieżą: popierać Związek wraz z innymi jego filiami w organizowaniu i nadzorowaniu całej pracy na polu ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą polską w kraju, jakoteż w staraniach o uzyskanie na tę pracę odpowiednich środków materyalnych z funduszków publicznych i w dążeniu do reformy publicznej opieki nad młodzieżą w kraju i państwie.
- 3) Oprócz środków właściwych każdej filii, używanie w porozumieniu z Zarządem Głównym Związku wszelkich środków, statutem jego przewidzianych; wywieranie wpływu na opinię publiczną

celem pozyskania jak najszerszych kół społeczeństwa polskiego dla skutecznej opieki nad młodzieżą pod kierownictwem filii i Związku.

- 4) O nabywaniu lub intabulowaniu praw co do nieruchomości na imię filii, jakoteż o przyjmowaniu zapisów i spadków, przeznaczonych rozporządzeniem ostatniej woli dla filii, zawiadamiać należy Zarząd Główny Związku. Zaciąganie zobowiązań dla filii, przewyższających jej majątek własny, wymaga zezwolenia Zarządu Głównego Związku.
 - 5) Umowy pomiędzy filią a instytucjami opieki nad młodzieżą polską, które nie wstępują do niej w charakterze członków, lecz mają z nią współdziałać, zawiera Wydział filii, a zatwierdza je Zarząd Główny Związku.
 - 6) Członkowie założyciele, wspierający i zwyczajni filii są zarazem członkami czynnymi Związku; wykazy ich przedstawia Wydziały filii w czerwcu i grudniu każdego roku Zarządowi Głównemu Związku do przyjęcia. Zgłoszone w tych samych terminach przez Wydziały filii wystąpienia, wykreślenia lub wykluczenia członków z filii pociągają za sobą wykreślenie ich także z listy członków czynnych Związku.
- Wysokość wkładki rocznej za członków czynnych Związku oznaczają ryczałtowo w każdym roku Zgromadzenia Wal-

ne filii na wniosek Zarządu Głównego Związku aż do maksymalnej kwoty 300 K rocznie. Wkładki te uiszczają do Związku Wydziały filii w dwóch ratach: pierwszą najpóźniej do końca czerwca, drugą najpóźniej do końca grudnia, obie zawsze za poprzedni rok administracyjny.

Członkowie czynni Związku, za których filie nie zalegają z wpłatą wkładki, wykonywają swe prawa statutowe w Związku przez delegatów, względnie ich zastępców; wybierają ich corocznie Zgromadzenia Walne filii, a mianowicie po 1 delegacie i 1 zastępcy na każdych 50 członków czynnych.

- 7) Wydziały filii mają w Zarządzie Głównym Związku po trzech stałych przedstawicieli, którzy utrzymują łączność pomiędzy Związkiem a filiami i są uprawnieni do obrony interesów filii w Zarządzie Głównym; są nimi każdorazowi prezesowie, sekretarze i skarbnicy Wydziałów filii, wchodzący w skład Zarządu Głównego na czas swego urzędowania w filiach. Oni są także stałymi referentami Zarządu Głównego w Wydziałach filii i pośredniczą we wszystkich sprawach, wymagających porozumienia lub zgody pomiędzy Zarządem Głównym Związku a Wydziałami filii.

Wydziały filii mogą korzystać z centralnego biura i wydawnictw Związ-

ku w zakresie, oznaczonym przez Zarząd Główny. Są obowiązane: przestrzegać postanowień statutu Związku w filiach, dostarczać Zarządowi Głównemu sprawozdań z działalności filii i udzielać mu informacji w sprawach, należących do zakresu samoistnego działania filii.

- 8) Zwyczajne Zgromadzenia Walne filii odbywają się raz na rok w pierwszych dwóch miesiącach, w każdym razie przed Zgromadzeniem Walnem Związku. O terminie i o porządku dziennym tak zwyczajnych, jakoteż nadzwyczajnych Zgromadzeń Walnych filii należy zawiadamiać Zarząd Główny Związku, który jest uprawniony wysłać na nie swoich delegatów, wybranych z pośród członków odnośnej filii.
- 9) Filia może ze Związku wystąpić. Wniosek w sprawie wystąpienia filii ze Związku przedstawia jej Wydział z powodami wystąpienia Zarządowi Głównemu Związku do zaopiniowania. Zwolane następnie w tym celu Zgromadzenie Walne filii uchwała po wysłuchaniu opinii Zarządu Głównego na wniosek swego Wydziału wystąpienie ze Związku większością czterech piątych głosów obecnych członków. Po wystąpieniu filii ze Związku ustają wszelkie zobowiązania statutowe filii wobec Związku; ró-

wnocześnie traci też występująca filia wszelkie prawa do majątku Związku.

- 10) Filia rozwiązuje się za uchwałą trzech czwartych głosów, w obecności przynajmniej dwóch trzecich członków, na Zgromadzeniu Walnem, zwołanem w tym celu za uchwałą Wydziału.

Zmiana polskiego języka urzędowego filii równa się rozwiązaniu filii i pociąga za sobą te same skutki, co rozwiązanie, przez Zgromadzenie Walne formalnie uchwalone. Zmianę polskiego języka urzędowego w filii stwierdza Zarząd Główny Związku, a rozwiązanie filii uchwała w takim wypadku najbliższe Zgromadzenie Walne Związku na wniosek Zarządu Głównego po wysłuchaniu obrony Wydziału filii.

W razie rozwiązania filii cały jej majątek przechodzi na Związek do przechowania, który niem zawiaduje stosownie do celów filii; Związek jest jednakże zobowiązany, oddać go pierwszemu polskiemu stowarzyszeniu w kraju, które w porozumieniu ze Związkiem założone zostanie o tych samych albo podobnych celach, jakie miała filia rozwiązana.

Gdyby w czasie rozwiązania filii Związek już nie istniał, ostatnie Zgromadzenie Walne filii uchwali oddanie majątku do przechowania jednemu z polskich stowarzyszeń krajowych, które

obowiąże się zawiadywać nim stosownie do celów rozwiązanej filii i odda go pierwszemu stowarzyszeniu polskiemu w kraju, założonemu w porozumieniu z niem o tych samych lub podobnych celach.

Gdyby z powodu przymusowego rozwiązania filii ostatnie Zgromadzenie Walne nie przyszło do skutku, prawa jego z wymienionemi wyżej zastrzeżeniami przechodzą na członków ostatniego Wydziału filii; postanowienie to nie ma jednak zastosowania do przymusowego rozwiązania filii przez Związek na wypadek zmiany polskiego języka urzędowego.

W każdym razie majątek filii po jej rozwiązaniu może być użyty tylko na cele praktycznej opieki nad polską diatwą i młodzieżą w kraju, jaką sprawowała rozwiązana filia.

VII. Organizacya Związku.

§ 16.

Organami Związku są:

- a) Zarząd Główny;
- b) Rada prezydyalna;
- c) Komisya kontrolująca;
- d) Zgromadzenie Walne.

Zarząd Główny.

§ 17.

Zarząd Główny składa się z 21 członków i 8 zastępców, a mianowicie: 9 człon-

ków, tj. 3 prezesów, 3 sekretarzy, 3 skarbników Wydziałów filii, wchodzi w skład Zarządu Głównego na mocy swego mandatu na czas urzędowania w Wydziałach filii; 12 członków i 8 zastępców wybiera Zgromadzenie Walne Związku na przeciąg trzech lat, a zwłaszcza: 3 członków i 2 zastępców z pośród członków założycieli, wspierających i honorowych Związku; po 3 członków i 2 zastępców z pośród delegatów członków czynnych każdej filii Związku. Nadto wysłać mogą do Zarządu Głównego na przeciąg trzech lat po 1 delegacie wiarygodnym, wedle możliwości narodowości polskiej, w każdym razie ze znajomością języka polskiego, następujące instytucje:

- 1) c. k. śląski Rząd krajowy w Opawie;
- 2) śląski Wydział krajowy w Opawie;
- 3) c. k. śląska Rada szkolna krajowa w Opawie;
- 4) c. k. morawsko-śląski Sąd krajowy wyższy w Bernie;
- 5) książęco-biskupi Generalny wikaryat w Cieszynie;
- 6- śląski Seniorat ewangelicki;
- 7) śląska Rada sanitarna krajowa;
- 8) Polskie Towarzystwo pedagogiczne na Śląsku;
- 9) Organizacya polskiego nauczycielstwa szkół wyższych na Śląsku;
- 10) Macierz szkolna Księstwa Cieszyńskiego;
- 11) Związek polskich reprezentacji gminnych na Śląsku;

- 12) Krajowa centrala dla wdów i sierot wojennych w Opawie;
- 13) Opieka nad kształcąca się młodzieżą katolicka im. błog. Melchiora Grodzieckiego w Cieszynie;
- 14) Towarzystwo ewangelickie w Cieszynie.

Zarząd Główny może przyznać prawo delegacyi także innym jeszcze instytucjom krajowym, które są interesowane w sprawach ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą, a chcą popierać cele Związku. Zgromadzenie Walne może na wniosek Zarządu Głównego powiększyć liczbę jego członków, jednakże bez zmiany stosunku statutowego poszczególnych grup do siebie, szczególnie z filii.

§ 18.

W pierwszym roku administracyjnym pełnią czynności Zarządu Głównego członkowie założyciele, powołani przez wnioskodawców Związku. Odtąd ustępuje corocznie trzecia część członków mających być wybranych przez Zgromadzenie Walne Związku, t. j. po jednym członku z każdej grupy, a w miejsce ustępujących dokonane zostaną nowe wybory. Ustępujący mogą być ponownie wybrani. W pierwszych dwóch latach los rozstrzyga, którzy członkowie mają ustąpić; w następnych latach ustępować będą członkowie kolejną starszeństwa w urzędowaniu. Przepisy powyższe odnoszą się analogicznie także do zastępców w drugim i trzecim roku ich urzędowania.

Jeżeli który z członków Zarządu Głównego obowiązków swoich czasowo lub całkiem pełnić nie może, zastępuje go przez czas trwającej przeszkody, względnie do nowego wyboru, jeden z zastępców tej samej grupy z wszelkimi prawami i obowiązkami członka. Zarząd Główny może i bez tego zapraszać zastępców na posiedzenia, jeżeli uzna to za stosowne.

Członkowie Zarządu Głównego lub ich zastępcy tracą swój mandat, jeżeli nie byli obecni na dwóch bezpośrednio po sobie następujących posiedzeniach bez zgłoszenia swej nieobecności; to samo nastąpi, jeżeli zawiadomią na piśmie Zarząd Główny o swej rezygnacyi lub o swem wystąpieniu ze Związku; nadto w wypadkach, wymienionych w §§ 10 i 11.

§ 19.

Zarząd Główny rozpoczyna swoją działalność najpóźniej w 14 dni po swym wyborze.

Członkowie Zarządu Głównego wybierają z pośród siebie na rok jeden prezesa, dwóch wiceprezesów, sekretarza i zastępcę skarbnika i zastępcę, bibliotekarza i według potrzeby innych funkcyjaryuszów. Przy wyborze powyższych funkcyjaryuszów należy równomiernie uwzględnić wszystkie grupy członków, wybranych przez Zgromadzenie Walne, szczególnie z filii Związku.

§ 20.

W posiedzeniach Zarządu Głównego biora udział członkowie i delegaci wirwlni pod

przewodnictwem prezesa lub jednego z wiceprezesów.

Posiedzenia zwyczajne odbywają się w miarę potrzeby, przynajmniej trzy razy w roku. Nadzwyczajne posiedzenie należy zwołać na żądanie jednej trzeciej członków Zarządu lub na wniosek Komisji kontrolującej.

§ 21.

Zarząd Główny może każdego czasu tworzyć komisje do tych czynności Związku, które nie są zastrzeżone dla poszczególnych filii; do komisji takich ma prawo w miarę potrzeby i stosownie do swego uznania kooptować członków Związku także z poza swego grona; jednakże ci ostatni nie wchodzi w skład Zarządu. Każdej komisji przewodniczy ustanowiony do tego członek Zarządu. Zakres działania komisji i sposób ich urzędowania oznacza Zarząd Główny.

§ 22.

Zarząd Główny prowadzi wszystkie czynności Związku, które nie są statutem zastrzeżone dla filii lub Zgromadzenia Walnego i jest wobec tegoż za swe czynności solidarnie odpowiedzialny. Posługuje się środkami w § 3 wymienionymi; kieruje działalnością Komisji, Rady prezydyalnej, połączonych w Związku filii i instytucji z niemi współdziałających; bierze udział we wszystkich zebraniach Związku i w Zgromadzeniach Walnych filii przez swych delegatów; czuwa nad

przestrzeganiem statutów w Związku i pośredniczy w razie potrzeby pomiędzy filiami; zastępuje interesa Związku i filii wobec czynników poza społeczeństwem polskim; wykonywa nadzór nad całą pracą w Związku.

W szczególności do zakresu działania Zarządu Głównego należy:

- a) zbieranie funduszków i zarządzanie majątkiem Związku stosownie do §§ 4 i 5;
- b) moralne i materialne popieranie filii Związku i instytucji z niemi współdziałających;
- c) współudział w gospodarce finansowej filii Związku w zakresie postanowień § 15; zatwierdzanie umów pomiędzy filiami a instytucjami z niemi współdziałającymi (§ 15);
- d) przyjmowanie, wykreślanie i wykluczanie członków (§§ 6 do 11 i 15);
- e) przedstawianie Zgromadzeniu Walnemu Związku wniosków w sprawie mianowania członków honorowych (§ 6), protektora lub protektorki Związku;
- f) przedstawianie Zgromadzeniu Walnemu Związku sprawozdania rocznego z czynności i gospodarki, wniosków w sprawie funduszu żelaznego i funduszków na cele specjalne (§ 5), tudzież w sprawie zmiany statutu (§ 32) i rozwiązania Związku (§ 33);
- g) przedstawianie Zgromadzeniu Walnemu filii wniosków w sprawie wysokości wkładek rocznych za członków czyn-

- nych Związku (§§ 6 i 15), oraz wydawanie opinii o wnioskach Wydziałów filii w sprawie ich wystąpienia ze Związku (§15);
- h) mianowanie delegatów Związku na Zgromadzenia Walne filii (§ 15) i do innych celów;
 - i) zatwierdzanie statutów filii, względnie zamierzonych ich zmian, tudzież rewidowanie ich regulaminów i instrukcji (§ 14);
 - j) stwierdzanie zmiany polskiego języka urzędowego w filiach i przedstawianie Zgromadzeniu Walnemu Związku wniosków w sprawie rozwiązania filii (§ 15);
 - k) organizowanie biura centralnego i biblioteki naukowej, uchwalanie wydawnictw Związku i oznaczanie zakresu korzystania z nich przez filie (§ 15). urządzanie kursów naukowych (§ 3);
 - l) zakładanie i utrzymywanie zakładów opiekuńczo-wychowawczych Związku;
 - l) orzekanie, które funkcje w Związku mają być wynagradzane;
 - m) mianowanie i wynagradzanie płatnych funkcjonariuszy i sług Związku;
 - n) przygotowywanie i zwoływanie Zgromadzeń Walnych Związku.

§ 23.

Do ważności uchwał potrzeba obecności prezesa lub wiceprezesa i przynajmniej 7 członków Zarządu Głównego. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów;

przewodniczący głosuje i rozstrzyga w razie równości głosów. W sprawach, należących do zakresu działania filii, jest wszelka majoryzacja wykluczona.

§ 24.

Prezes z sekretarzem reprezentują Związek na zewnątrz; oni kierują czynnościami Zarządu Głównego, Rady prezydydalnej i podpisują imieniem Związku wszelkie pisma, dokumenty i akty prawne. Zakres działania członków Zarządu Głównego i wszelkich funkcyjnarjuszów Związku oznacza Zarząd Główny.

Rada prezydyalna.

§ 25.

Radę prezydyalną tworzą: prezes, wiceprezesowie, sekretarz, skarbnik i ich zastępcy, bibliotekarz i tacy członkowie Zarządu Głównego, którym powierzono stałe funkcyjne. Prezes może powołać do Rady prezydydalnej z pomiędzy członków Zarządu Głównego i Związku referentów do poszczególnych spraw z głosem doradczym.

Rada prezydyalna jest organem wykonawczym Zarządu Głównego, załatwia sprawy bieżące w zakresie jego uchwał, przygotowuje jego posiedzenia, prowadzi centralne biuro Związku i wykonywa bezpośredni nadzór nad czynnościami jego urzędników i sług.

Posiedzenia Rady prezydydalnej odbywają się według potrzeby; do ważności u-

chwał potrzeba obecności prezesa lub jednego z wiceprezesów i większości reszty członków.

Komisya kontrolujaca.

§ 26.

Komisya kontrolujaca sklada sie z pieciu czlonkow, z ktorych czterech wybiera na jeden rok Zgromadzenie Walne po jednym delegacie z kazdej grupy czlonkow; piatego wybiera Zgromadzenie Walne jako przewodniczacego. W razie ustapienia czlonka dobiera sobie Komisya kontrolujaca az do najblizszych wyborow zastepce z grona czlonkow Zwiazku tej samej grupy, co ustepujacy.

Komisya kontrolujaca nadzoruje gospodarke finansowa Zarzadu Glownego. Kazdego razu, a najmniej dwa razy do roku kontroluje ksiegi, kase i majatek; ma prawo przegladac ksiegi i protokoly posiedzen wszystkich organow Zwiazku.

O kazdej dostrzezonej watpliwosci obowiazana jest Komisya kontrolujaca doniesc badz prezesowi (jednemu z wiceprezesow) Zwiazku, badz Zarzadowi Glownemu, badz Zgromadzeniu Walnemu, czy to zwyczajnemu, czy nadzwyczajnemu.

Ze swych czynnosci kontrolujacych prowadzi Komisya kontrolujaca protokoly i przedstawia Zgromadzeniu Walnemu sprawozdanie i wniosek w sprawie uchwalenia Zarzadowi Glownemu absolutorium.

Zgromadzenie Walne.

§ 27.

Zwyczajne Zgromadzenie Walne odbywa się raz na rok w pierwszych trzech miesiącach, po Zgromadzeniach Walnych filii. Nadzwyczajne Zgromadzenie Walne zwołać należy stosownie do uznanej przez Zarząd Główny potrzeby, bądź też na żądanie przynajmniej 20 członków, uprawnionych na niem do głosowania i wybierania, albo też na żądanie Komisji kontrolującej. Żądający zwołania nadzwyczajnego Zgromadzenia Walnego powinni podać na piśmie do Zarządu Głównego przedmioty, nad którymi ma Zgromadzenie Walne obradować. Zarząd Główny jest obowiązany zwołać nadzwyczajne Zgromadzenie Walne w przeciągu czterech tygodni po otrzymaniu żądania na piśmie.

Zwyczajne i nadzwyczajne Zgromadzenie Walne zwołuje Zarząd Główny, zawiadamiając o niem członków przynajmniej na 14 dni przed odbyciem za pośrednictwem pisma lub w razie potrzeby zaproszeń do członków, uprawnionych do głosowania i wybierania. Przewodniczy na nich prezes, lub jeden z wiceprezesów; w razie ich nieobecności Zgromadzenie Walne wybiera sobie przewodniczącego z grona obecnych członków, uprawnionych do głosowania i wybierania.

§ 28.

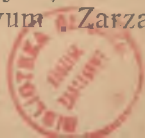
W Zgromadzeniach Walnych biorą udział z prawem głosowania i wybierania:

- a) członkowie założyciele, wspierający i honorowi;
- b) delegaci członków czynnych;
- c) pełnomocnicy instytucji, z filiami Związku współdziałających;
- d) członkowie Zarządu Głównego;
- e) członkowie Komisji kontrolującej.

Członkowie czynni wysyłają na Zgromadzenie Walne delegatów, względnie ich zastępców, stosownie do swej liczby, a mianowicie na każdych 50 członków jednego delegata lub zastępcę. Zastępcy wchodzi w prawa delegatów, gdy ci są czasowo nieobecni lub gdy wystąpią ze Związku. Delegatów i ich zastępców wybierają filie na swych Zgromadzeniach Walnych przed Zgromadzeniem Walnem Związku.

Pełnomocnictwa są wykluczone. Delegatem, względnie zastępcą może być tylko członek Związku, z wyłączeniem osób, wymienionych powyżej pod lit. d) i e); delegaci i ich zastępcy muszą należeć do tych filii, które je wybierają.

Przed otwarciem Zgromadzenia Walnego delegaci członków czynnych, względnie ich zastępcy, pełnomocnicy tych członków założycieli i wspierających, którzy są osobami prawnymi, tudzież pełnomocnicy instytucji z filiami współdziałających, składają do powołanej przez prezydium Zarządu

Głównego Komisji weryfikacyjnej listy uwierzytelniające.

§ 29.

Do zakresu działania Zgromadzenia Walnego należy:

- a) przyjmowanie do wiadomości sprawozdania rocznego Zarządu Głównego;
- b) udzielanie lub odrzucanie Zarządowi Głównemu absolutorium za jego czynności;
- c) zatwierdzanie preliminarza budżetu na rok następny;
- d) przyjmowanie lub odrzucanie bez dyskusji wniosków Zarządu Głównego w sprawie mianowania członków honorowych, protektora lub protektorki Związku;
- e) rozstrzyganie o wykluczeniach w razie odwołanie się wykluczonych do Zgromadzenia Walnego (§ 11); rozstrzyganie w razie odwołania się Wydziału filii przeciwko decyzji odmownej Zarządu Głównego w sprawie zmiany statutu filii (§ 14.);
- f) uchwalanie rozwiązania filii na wypadek zmiany jej języka urzędowego (§ 15);
- g) załatwianie wniosków Zarządu Głównego, Komisji kontrolującej i uprawnionych do tego członków i uczestników Zgromadzenia Walnego;
- h) uchwalanie na wniosek Zarządu Głównego regulaminu Zgromadzenia Walnego;

- i) wybieranie Zarządu Głównego i Komisji kontrolującej;
- j) uchwalanie zmiany statutu Związku;
- k) uchwalanie na zwołanem ad hoc Zgromadzeniu Walnem rozwiązania Związku.

§ 30.

Zgromadzenie Walne jest zdolne do powzięcia uchwał, jeżeli najmniej 30 członków do głosowania i wybierania uprawnionych jest obecnych. W razie braku kompletu drugie, z tym samym porządkiem dziennym obradujące Zgromadzenie Walne jest zdolne do powzięcia uchwał bez względu na ilość obecnych.

Wnioski samoistne, nie odnoszące się do przedmiotów, umieszczonych na porządku dziennym, nie mogą być przedmiotem głosowania na tem samem Zgromadzeniu Walnem, na którem zostały czytane, z wyjątkiem tych, które przynajmniej na 8 dni przed Zgromadzeniem Walnem zgłoszono w Zarządzie Głównym. Wnioski na czas zgłoszone, poparte przez przynajmniej 20 członków uprawnionych do głosowania, mogą być przedmiotem obrad i uchwał, jeżeli Zgromadzenie bez rozprawy większością dwóch trzecich głosów w przeciwnym razie przekazuje je Zarządowi Głównemu do załatwienia we własnym zakresie lub do sprawozdania na najbliższem Zgromadzeniu Walnem.

Głosowanie odbywa się zazwyczaj przez podniesienie rąk, a tylko na żądanie większości uprawnionych do głosowania członków imiennie. Głosowanie w sprawach osobistych odbywa się w zasadzie kartkami. Uchwały zapadają absolutną większością głosów obecnych i uprawnionych do głosowania. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Wybory odbywają się w zasadzie kartkami; przez aklamację mogą być dokonane tylko wtedy, gdy się temu nikt nie sprzeciwia. Jeżeli przy wyborach nie wszyscy kandydaci otrzymali bezwzględną większość głosów, następuje wybór ściślejszy pomiędzy tymi kandydatami, którzy otrzymali największą ilość głosów. Gdyby i ten wybór nie wydał rezultatu, rozstrzyga los.

VIII. Załatwianie sporów w Związku.

§ 31.

Wszelkie spory, wynikające ze stosunków Związku pomiędzy członkami lub pomiędzy filiami a Związkiem, rozstrzyga bez odwołania sąd polubowny. Tenże składa się z 5 członków; po dwóch wybiera każda strona, a ci wybierają piątego jako przewodniczącego. Jeżeli się co do osoby przewodniczącego porozumieć nie mogą, rozstrzyga między proponowanymi kandydatami los. Stronie, która nie wyznaczyła w oznaczonym czasie swych sędziów polubownych, ustanawia ich prezes Związku; o-

statnie postanowienie nie może być jednak zastosowane w sporach pomiędzy filiami a Związkiem. Ukonstytuowaniem się sądu polubownego zajmuje się prezes Związku.

IX. Zmiana statutu Związku.

§ 32.

Zmianę statutu Związku uchwała Zgromadzenie Walne na wniosek Zarządu Głównego w obecności przynajmniej jednej trzeciej członków, uprawnionych do głosowania i wybierania. Przy zmianie postanowień, odnoszących się do filii Związku, wniosek Zarządu Głównego musi uzyskać poprzednio zatwierdzenie Wydziałów interesowanych filii; w przeciwnym razie nie może być przedłożony Zgromadzeniu Walnemu Związku do uchwalenia. Uchwała zapada większością dwóch trzecich głosów obecnych i uprawnionych do głosowania.

Jeżeli pierwsze Zgromadzenie Walne nie jest zdolne do prawomocnych uchwał z powodu braku kompletu, drugie stanowi o zmianie statutu także w obecności mniejszej ilości członków.

X. Rozwiązanie Związku.

§ 33.

Związek rozwiązuje się za uchwałą trzech czwartych głosów, w obecności przynajmniej dwóch trzecich liczby członków, uprawnionych do głosowania i wybierania, na Zgromadzeniu Walnem, zwoła-

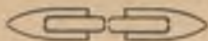
nem w tym celu za uchwałą Zarządu Głównego, a powziętą w porozumieniu z Wydziałami filii. Rozwiązanie Związku nie pociąga za sobą konieczności rozwiązania filii, lecz powoduje tylko zmianę ich statutów.

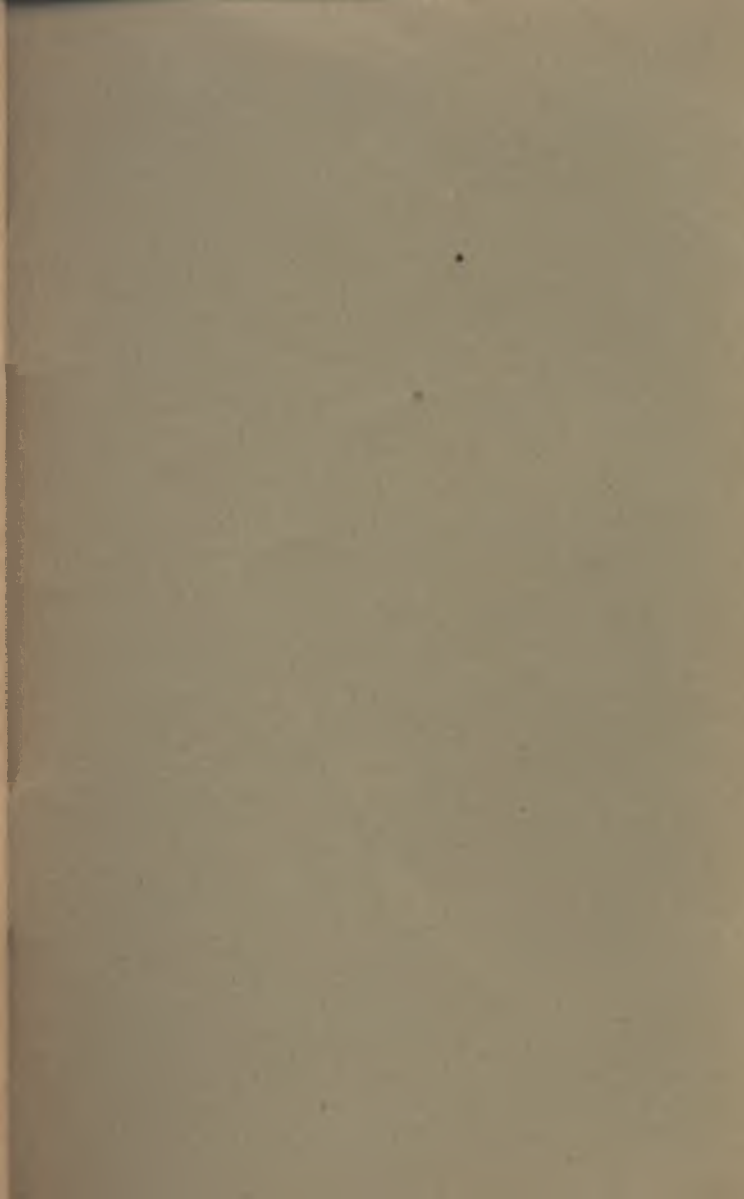
W razie rozwiązania Związku majątek jego obejmują Wydziały filii na wspólnem zebraniu. Kapitał obrotowy Związku rozdzielają pomiędzy filie w stosunku do sum wpłaconych przez nich do Związku wkładów ryczałtowych za członków czynnych w ciągu należenia do Związku, oraz w stosunku do przeciętnych ich budżetów rocznych w ostatniem trzechleciu; tak rozdzielony kapitał obrotowy staje się własnością filii. Kapitał żelazny Związku przechodzi w tym samym stosunku, co kapitał obrotowy, na filie, jednakże z tem zastrzeżeniem, że winny go użyć na założenie nowej polskiej centrali ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą w kraju; gdyby nowa centrala polska w przeciągu najbliższego pięciolecia nie powstała, kapitał żelazny Związku staje się własnością filii i wpływa do ich kapitałów, przeznaczonych na zakładanie i utrzymywanie instytucji opiekuńczo - wychowawczych.

Gdyby w czasie rozwiązania Związku nie istniała już żadna z jego filii, ostatnie Zgromadzenie Walne Związku uchwali oddanie majątku do przechowania jednemu z polskich stowarzyszeń krajowych, które obowiąże się zawiadywać nim stosownie do celów rozwiązanego Związku i odda go

pierwszemu stowarzyszeniu polskiemu w kraju, które w porozumieniu z niem zostanie założone w podobnym celu. Gdyby z powodu przymusowego rozwiązania Związku ostatnie Zgromadzenie Walne nie przyszło do skutku, prawa jego z wymienionymi powyżej zastrzeżeniami przechodzą na członków ostatniego Zarządu Głównego Związku.

W każdym razie majątek Związku po jego rozwiązaniu może być użyty tylko na cele ochrony dzieci i opieki nad młodzieżą polską w kraju.

Biblioteka Śląska

C

035208

I

dec 06